

Sygn. akt VII U 746/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk

Protokolant: pracownik biurowy Mateusz Mućka

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2018 r. w Warszawie

sprawy D. G.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym rolników

na skutek odwołania D. G.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 11 maja 2018 r. znak: (...)(...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

D. G. w dniu 30 maja 2018 roku wniosła odwołanie od decyzji

Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 11 maja 2018 roku znak: (...)(...) dotyczącej stwierdzenia ustania ubezpieczenia społecznego rolników w związku z opóźnionym opłaceniem składki. W treści odwołania ubezpieczona wskazała, że informację o wysokości składki otrzymała przesyłką pocztową zwykłą w poniedziałek 30 kwietnia 2018 roku i niezwłocznie opłaciła przelewem elektronicznym. Odwołująca zaznaczyła, że z uwagi na to że duża część instytucji miała tego dnia wolne, a następnego dnia 1 maja 2018 roku wypadało Święto Pracy przelew dotarł na konto KRUS dopiero w dniu 2 maja 2018 roku. Jednocześnie odwołująca zaznaczyła, że z uwagi na różne kwoty ubezpieczenia i przysyłanie informacji o ich wysokości pocztą zwykłą, która niejednokrotnie dociera do niej w ostatniej chwili nie może skorzystać z funkcji stałego zlecenia bankowego. Zaznaczyła również, że KRUS stanowi jedną dostępną jej formę ubezpieczenia społecznego. (odwołanie z dnia 30 maja 2018 roku, k. 3 a.s.)

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w odpowiedzi na odwołanie z dnia 11 czerwca 2018 roku wniósł o oddalenie odwołania w całości.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że zaskarżoną decyzją z dnia 11 maja 2018 roku odwołująca została wyłączona z ubezpieczenia społecznego rolników na wniosek zakres pełny z powodu nieopłacenia składki w terminie. Cytując art. 3 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników organ rentowy wskazał, że równoznaczne z odstąpieniem od ubezpieczenia na wniosek jest nieopłacenie w terminie składki, chyba że rolnik obowiązany do jej opłacenia, przed upływem terminu płatności, wystąpił o jego odroczenie albo nieopłacenie składki w terminie było skutkiem siły wyższej. Samo wystąpienie takiego zdarzenia jest nie wystarczające do uznania za siłę wyższą. W ocenie

organu rentowego dopiero udowodnienie, że miało ono wpływ na bezwzględną niemożliwość wywiązania się przez płatnika z obowiązku dokonania wpłaty w terminie, tj. wskazanie, że istniał związek przyczynowo skutkowy pomiędzy zaistniałym zdarzeniem a skutkiem w postaci nieopłacenia składki. Organ rentowy podkreślił, że składki opłacone po wyznaczonym terminie powodują ustanie ubezpieczenia i wyłączenie takiej osoby z dobrowolnego ubezpieczenia społecznego. (odpowiedź na odwołanie z dnia 11 czerwca 2018 roku, k. 8 - 8v a.s.)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

D. G., urodzona w dniu (...), od dnia 21 marca 1991 roku posiada gospodarstwo rolne o powierzchni 1,58 ha fizyczne w tym 0,3630 ha przeliczeniowe. W dniu 7 listopada 2008 roku złożyła do KRUS wniosek o objęcie ubezpieczeniem społecznym w pełnym zakresie. Od 7 listopada 2008 roku D. G. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników i była zobowiązana do opłacania składki na ubezpieczenia wypadkowe, chorobowa i macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe. (wniosek o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników, k. 6 a.r., zaświadczenie Urzędu gminy B., k. 5 a.r., decyzja o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników z dnia 18 listopada 2008 roku, k. 9 a.r.)

Decyzją z dnia 11 maja 2018 roku, znak: (...)(...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego dla D. G. od 1 kwietnia 2018 roku oraz ustalanie obowiązku opłacania składek od ww. dnia. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczona została wyłączona z ubezpieczenia społecznego rolników przez KRUS z powodu nieopłacenia składki w terminie. (decyzja z dnia 11 maja 2018 roku, znak: (...)-PU.402.543.2018, k. 15 a.r.)

D. G. wniosła odwołanie od ww. decyzji inicjując niniejsze postępowanie sądowe, w toku którego ustalono, że w decyzji stwierdzającej podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników odwołująca została poinformowana o terminach płatności składek przypadających ostatniego dnia pierwszego miesiąca danego kwartału t. 31 styczeń, 30 kwiecień, 31 lipiec, 31 październik. Informacja o wysokości składki za dany kwartał oraz terminie płatności składek znajduje się na stronie internetowej KRUS. Ponadto Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” ustaloną przez Radę Rolników wysokość miesięcznej składki na jeden lub kilka kolejnych kwartałów, co najmniej 14 dni przed pierwszym dniem danego kwartału. Dowody wpłat dla płatników składek za II kwartał 2018 roku zostały wysłane listem zwykłym zbiorczo w dniach 10 kwietnia 2018 roku, 11 kwietnia 2018 roku oraz 12 kwietnia 2018 roku. Zgodnie z potwierdzeniem transakcji z konta D. G. przelew w wysokości 399,00 zł tytułem składki został wykonany dnia 2 maja 2018 roku, a więc dwa dni po terminie. (decyzja o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników z dnia 18 listopada 2008 roku wraz pouczeniami, k. 9 a.r., pismo organu rentowego z dnia 11 lipca 2018 roku, k. 14 a.s., potwierdzenie transakcji, k. 5 a.s.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy, w tym dołączonych do akt sprawy akt ubezpieczeniowych. Ponadto dowody w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniają. Sąd uznał za kluczowy dowód w postaci potwierdzenia transakcji (tj. przelewu na konto KRUS) z dnia 2 maja 2018 roku (k. 5 a.s.). Dokument ten został wygenerowany przez Bank zgodnie z przepisami Prawo bankowe, w związku z powyższym Sąd uznał, że posiada on wysoki walor dowodowy w przeciwieństwie do screenu z ekranu komputera, który odwołująca załączyła do akt sprawy (k. 4 a.s.). W orzecznictwie wskazuje się, że w kodeksie postępowania cywilnego nie zawarto zamkniętego katalogu środków dowodowych i dopuszczalne jest skorzystanie z każdego źródła informacji o faktach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jeśli tylko nie jest to sprzeczne z przepisami prawa, przy czym art. 309 k.p.c. może mieć zastosowanie także do niepodpisanych wydruków komputerowych. Jednak w ocenie Sądu ww. wydruk nie potwierdza, że odwołująca wykonała w dniu 30 kwietnia 2018 roku skuteczny przelew środków na konto KRUS. S. z ekranu komputera nie pozwala również na ustalenie czy przelew, który miałby być dokonany w dniu 30 kwietnia 2018 roku to ten sam przelew, którego potwierdzenie odwołująca załączyła do akt sprawy, a na którym data transakcji jest oznaczona na dzień 2 maja 2018 roku.

W niniejszej sprawie strony postępowania co do zasady nie kwestionowały materiału dowodowego co potwierdza jego wysoki walor dowodowy i bezsporny charakter.

Strony w toku sprawy nie zgłaszały jakichkolwiek uwag czy zastrzeżeń i w związku z tym Sąd uznał zgromadzony materiał za dostateczny do wydania orzeczenia w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie D. G. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 11 maja 2018 roku podlegało oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2017 r., poz. 2336 t.j.), osoba podlegająca ubezpieczeniu na wniosek może w każdym czasie odstąpić od ubezpieczenia, składając oświadczenie w tej sprawie. Ust. 4 tegoż przepisu stanowi natomiast, iż równoznaczne z odstąpieniem od ubezpieczenia na wniosek jest nieopłacenie w terminie składki, chyba że rolnik obowiązany do jej opłacenia, przed upływem terminu płatności, wystąpił o jego odroczenie albo nieopłacenie składki w terminie było skutkiem siły wyższej.

W toku niniejszego postępowania istota sporu koncentrowała się wokół ustalenia czy D. G. podlegała dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym rolników oraz czy składkę za II kwartał 2018 roku rzeczywiście, tak jak twierdzi organ rentowy, uiściła z opóźnieniem.

W formularzu wniosku o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników zawarte było pouczenie o skutkach nieopłacenia składek w terminie. Nadto, pouczenie takie zawierała również decyzja z dnia 18 listopada 2008 roku o podleganiu ubezpieczeniom społecznym rolników i to zarówno w uzasadnieniu jak i punkcie 4 pouczenia. W punkcie 3 pouczenia organ rentowy poinformował odwołującą również kiedy, i w jakim publikatorze urzędowym jest ogłaszana wysokość składki i, że jest ona ogłaszana 14 dni przed pierwszym dniem danego kwartału.

Podkreślić także należy, iż w przypadku osób ubezpieczonych na wniosek, w sytuacji nieuiszczenia składek w terminie, wyłączenie z ubezpieczeń społecznych rolników następuje z mocy prawa. Wprawdzie ust. 4 art. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wprowadza wyjątki od tej zasady, jednak żaden z nich nie dotyczy ubezpieczonej.

D. G. nie wystąpiła bowiem przed upływem terminu płatności o jego odroczenie, ani też w jej sytuacji nie może być mowy o sile wyższej. Skarżąca podnosiła, iż opóźnienie w zapłacie spowodowane było m.in. świętem państwowym i związanym z nim opóźnieniem w księgowaniu przelewu. Ww. przyczyna nie może być jednak uznana za siłę wyższą.

Przytoczyć w tym miejscu należy uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 1998 roku (II UKN 137/98, Lex nr 36717), w którym wskazano, iż siłą wyższą jest działanie zdarzenia zewnętrznego (leżącego poza osobą zobowiązaną), niemożliwego do przewidzenia wobec małego stopnia prawdopodobieństwa jego pojawienia się w określonej sytuacji i niemożliwego do zapobieżenia jego szkodliwym następstwom. Jako przykłady siły wyższej w rozumieniu ustawy, poza zjawiskami przyrody (klęska żywiołowa), wskazane zostały wypadek przy pracy rolniczej lub inny wypadek, w wyniku którego dochodzi do całkowitej niezdolności do pracy lub nagła choroba o gwałtownym przebiegu, która uniemożliwia wykonywanie normalnych czynności (np. zawał serca). Sąd Najwyższy podkreślił także, iż przewidziana w przepisie formuła, w myśl której następuje skutek w postaci uznania, że doszło do odstąpienia od ubezpieczenia na wniosek, jest oderwana od braku zawinienia po stronie ubezpieczającego się rolnika, czy też okoliczności usprawiedliwiających opóźnienie w opłaceniu składki, nie pozwalając na „przywrócenie terminu”.

Wynika to z uznania, że w przypadku przystąpienia przez rolnika do ubezpieczenia dobrowolnego, bierze on na siebie bezwzględny obowiązek terminowego uiszczenia składek, a uchybienie temu obowiązkowi - nawet niezawinione - powoduje skutek wynikający z mocy samego prawa. W tej sytuacji, pouczenie osoby objętej dyspozycją tego przepisu o jego treści nie ma znaczenia dla wystąpienia skutku, ten bowiem wynika z ustawy.

Zauważyć także należy, iż ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników nie jest wcale nadzwyczaj rygorystyczna w kwestii opłacenia składek w terminie. Okoliczności opisane przez wnioskodawczynię w odwołaniu nie stanowią wprawdzie podstawy do uznania, iż w niniejszej sprawie wystąpiła siła wyższa, jednak dawały ubezpieczonej możliwość wystąpienia do organu rentowego z wnioskiem o odroczenie terminu płatności, co skutkowałoby automatycznym niewystąpieniem skutku w postaci wyłączenia z ubezpieczeń społecznych rolników.

Sąd miał również na uwadze, że składki opłacane kwartalnie zatem odwołująca mogła przewidzieć, że termin płatności składki za II kwartał 2018 roku przypada tuż przed świętem państwowym, co może mieć wpływ na realizację przelewu. Co więcej jak zostało już wskazane powyżej odwołująca nie musiała czekać do ostatniego dnia terminu płatności składki, bowiem informację o wysokości składki mogła pozyskać przed 30 kwietnia 2018 roku, z Dziennika Urzędowego Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski lub ze strony internetowej KRUS. Skoro jednak wnioskodawczyni z wnioskiem o odroczenie przed upływem terminu płatności nie wystąpiła, a składek w terminie nie uiściła, niewątpliwie zachodzi sytuacja, o jakiej mowa w art. 3 ust. 4 ustawy powodująca wyłącznie wnioskodawczyni z mocy prawa z ubezpieczenia społecznego rolników.

Sąd miał jednocześnie na uwadze, iż odwołująca w toku postępowania wskazywała, że opłaciła składkę w dniu 30 kwietnia 2018 roku. Istotnie gdyby odwołująca dokonała polecenia przelewu w dniu 30 kwietnia 2018 roku to należałoby uznać ją za opłaconą w terminie. W orzecznictwie wskazuje się bowiem, że zgodnie w przypadku rozliczeń bezgotówkowych dniem zapłaty składki jest dzień obciążenia rachunku bankowego na podstawie polecenia przelewu. Jako dzień obciążenia rachunku bankowego należy natomiast rozumieć dzień, w którym rachunek bankowy został pomniejszony o kwotę składki. Nie jest zatem tym dniem dzień zlecenia bankowi dokonania tej operacji ani też dzień, kiedy pieniądze trafią na rachunek organu rentowego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 27 kwietnia 2016 roku, sygn. akt III AUa 851/15). Jednak zdaniem Sądu odwołująca okoliczności obciążenia swojego rachunku w dniu 30 kwietnia 2018 roku nie udowodniła. Z przedłożonego do akt sprawy screenu zawierającego listę transakcji bankowych nie wynika, aby dokonana w dniu 30 kwietnia 2018 roku transakcja była tą samą, której potwierdzenie znajduje się na k. 2 akt sądowych. Kwota składki i odbiorca przelewu co prawda zgadzają się, jednak nie da się na podstawie tego wydruku ustalić numeru transakcji, tym samym trudno ustalić czy transakcja wykonana w dniu 30 kwietnia 2018 roku w ogóle została zrealizowana. Przelew ten bowiem mógł zostać niezrealizowany np. z powodu wprowadzenia błędnego numeru konta odbiorcy. Odwołująca wezwana na termin rozprawy nie stawiała się, tym samym Sąd nie miał możliwości przesłuchania jej na ww. okoliczność. Należy zaznaczyć, że przesyłka sądowa zawierająca wezwanie odwołującej na rozprawę przesłana została na właściwy adres, pod którym odwołująca dotąd odbierała listy polecane. W związku z powyższym Sąd w świetle obowiązujących przepisów postępowania cywilnego uznał dwukrotnie awizowane wezwanie na rozprawę za doręczone skutecznie. W ocenie Sądu jeżeli odwołująca rzeczywiście dokonała przelewu na konto KRUS w dniu 30 kwietnia 2018 roku, w razie wniesienia apelacji od niniejszego wyroku powinna załączyć do niej potwierdzenie uzyskane w oddziale Banku obsługującego jej rachunek zaświadczające, że przelew został przez nią wykonany w tym dniu. Bowiem w toku niniejszego postępowania odwołująca nie sprostowała ciężarowi dowodowemu i wykazała okoliczności, na które powoływała się w odwołaniu.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy oddalił odwołanie ubezpieczonej na podstawie art 477¹⁴ § 1 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć odwołującej z pouczeniem.

MG